# Umělecký truhlář (kód: 82-001-H)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo průmyslu a obchodu
**Skupina oborů:** Umění a užité umění (kód: 82)
**Týká se povolání:** Umělecký truhlář
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 3

## Odborná způsobilost

| Název | Úroveň |
|---|---|
| Orientace v technických a výtvarných podkladech pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků | 3 |
| Volba postupu práce, způsobu zpracování, nástrojů a materiálů pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků | 3 |
| Zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků podle výtvarných návrhů, technické dokumentace nebo vzoru | 3 |
| Povrchové úpravy uměleckořemeslných truhlářských výrobků různými technikami | 3 |
| Opravy a rekonstrukce uměleckořemeslných truhlářských výrobků příslušnými technikami a technologiemi | 3 |
| Zhotovování intarzií, inkrustací a marketerií | 3 |
| Obsluha dřevoobráběcích strojů a strojních zařízení | 3 |

## Platnost standardu

Standard je platný od: 17.06.2010 do: 04.07.2016

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Orientace v technických a výtvarných podkladech pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Číst technický výkres podle platných norem, pracovat s dodanou konstrukční a technologickou dokumentací | Slovně |
| b) Vypracovat technický výkres části uměleckořemeslného výrobku | Prakticky a slovně |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

### Volba postupu práce, způsobu zpracování, nástrojů a materiálů pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Zvolit technologický postup a stanovit návaznost jednotlivých pracovních operací pro zhotovení příslušného výrobku, způsob provedení technologických operací | Slovně |
| b) Zvolit vhodný materiál, nástroje, nářadí a pomůcky, včetně měřidel (podle platných norem) pro zhotovení příslušného výrobku | Praktické předvedení se slovním vysvětlením |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

### Zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků podle výtvarných návrhů, technické dokumentace nebo vzoru

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vysvětlit způsoby broušení a údržby příslušných nástrojů | Slovně |
| b) Zhotovit část individuálního truhlářského výrobku podle výtvarného návrhu, technické dokumentace nebo vzoru do obroušeného stavu nahrubo | Prakticky |

**Je třeba splnit obě kritéria.**

## Povrchové úpravy uměleckořemeslných truhlářských výrobků různými technikami

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Připravit zhotovenou část výrobku k příslušné povrchové úpravě a stanovit techniku a technologický postup provádění povrchové úpravy | Prakticky a slovně |
| b) Provést tmelení a broušení včetně přípravy a pigmentace konkrétního tmelu na zhotovené části výrobku | Praktické předvedení |
| c) Provést moření na zhotovené části výrobku | Praktické předvedení |
| d) Provést vymývání a bělení barevných vad a skvrn na dýhovaných plochách nebo masivním dřevě, likvidaci pryskyřičných skvrn na dodaném zkušebním vzorku | Praktické předvedení |
| e) Provést povrchovou úpravu voskem nebo olejovým napouštěcím způsobem nebo lakem na bázi přírodních pryskyřic na dodaném zkušebním vzorku | Prakticky a slovně |
| f) Provést povrchovou úpravu šelakovou politurou na vysoký lesk na dodaném zkušebním vzorku | Praktické předvedení |
| g) Popsat použití netradiční úpravy povrchu dřevěného dílce (pískování, gravírování, úpravy laserem) | Slovně |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Opravy a rekonstrukce uměleckořemeslných truhlářských výrobků příslušnými technikami a technologiemi

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Orientovat se ve slohu nebo stylu předloženého poškozeného výrobku | Slovně |
| b) Zjistit rozsah poškození, stanovit technologický postup včetně vhodných materiálů, nástrojů a pomůcek | Slovně |
| c) Odstranit a vyměnit poškozenou část při zachování původních materiálů a původních technik výroby | Praktické předvedení |
| d) Odstranit nevhodné nátěrové vrstvy a sjednotit celkový vzhled povrchové úpravy | Prakticky a slovně |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Zhotovování intarzií, inkrustací a marketerií

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Zvolit a připravit vhodné materiály, nástroje, nářadí a pomůcky pro zhotovení intarzie nebo marketerie nebo inkrustace včetně nabroušení a údržby příslušných nástrojů | Prakticky a slovně |
| b) Zhotovit intarzii nebo marketerii nebo inkrustaci zvolenou technologií o velikosti 500–600 cm2 podle výtvarného návrhu, technické dokumentace nebo vzoru | Praktické předvedení |
| c) Popsat rozsah závad na předložené intarzii nebo inkrustaci nebo marketerii | Slovně |
| d) Popsat odstranění a výměnu poškozených částí intarzie nebo inkrustace nebo marketerie se zachováním původních materiálů, technik a technologií | Slovně |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Obsluha dřevoobráběcích strojů a strojních zařízení

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Připravit, seřídit, používat a ošetřovat strojní zařízení pro podélné a příčné řezání | Praktické předvedení |
| b) Připravit, seřídit, používat a ošetřovat strojní zařízení pro vrtání | Praktické předvedení |
| c) Připravit, seřídit, používat a ošetřovat strojní zařízení pro dlabání | Praktické předvedení |
| d) Předvést soustružení na zhotovené části výrobku nebo na dodaném zkušebním vzorku | Praktické předvedení |
| e) Popsat provádění šroubovice a podélného frézování | Slovně |
| f) Předvést podélné vnější tvarování na spodní frézce na zhotovené části výrobku nebo na dodaném zkušebním vzorku | Praktické předvedení |
| g) Popsat varianty použití dalších způsobů frézování (příčné, podle vodícího kroužku) | Slovně |
| h) Připravit, seřídit, používat a ošetřovat pásovou pilu (předvést tvarové řezání) | Praktické předvedení |
| i) Předvést rovinné frézování a rovinné tloušťkování na zhotovené části výrobku nebo na dodaném zkušebním vzorku | Praktické předvedení |
| j) Předvést ruční broušení na zhotovené části výrobku nebo na dodaném zkušebním vzorku | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky smí uchazeč při zkoušce používat.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na NSP: http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=237&kod_sm1=42).
Ověřování by mělo představovat komplex navazujících činností vedoucích k dohotovení finálního produktu s využitím příslušných technologických postupů a technik. Při ověřování kompetencí, zejména formou praktického předvedení, je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech pracovních úkonů, dodržování povinností pro bezpečnou a zdraví neohrožující práci, dodržování technologické kázně. Je třeba klást důraz na kvalitu a přesnost zhotoveného výrobku.
Autorizovaná osoba zadá uchazeči konkrétní zadání, které umožní ověření všech kompetencí uvedených v hodnotícím standardu.
Při hodnocení hotového výrobku bude provedena kontrola jakosti; předmětem hodnocení je i estetická stránka a manuální zručnost uchazeče a dodržování předpisů BOZP a PO.

### Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou kompetenci nevyhověl. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

### Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba anebo jeden autorizovaný zástupce právnické osoby.

## Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a)Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání umělecký truhlář a řezbář + střední vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném nástavbovém oboru vzdělání a alespoň 10 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
b)Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti uměleckořemeslné truhlářské tvorby a výroby nebo nábytkářství a alespoň 10 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
c)Vyšší odborné vzdělání v oblasti nábytkářství nebo uměleckořemeslného zpracování dřeva a alespoň 10 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
d)Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na nábytkářskou tvorbu, tvorbu interiéru a alespoň 10 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:
–Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
–Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC, tisku jednotného osvědčení a zasílání s vyhodnocením elektronickou poštou (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

## Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnotícího standardu je třeba mít k dispozici truhlářskou dílnu splňující minimálně následující požadavky na materiálně-technické vybavení:
–prostory s přívodem elektrické energie odpovídající bezpečnostním předpisům;
–materiály a pomůcky odpovídající charakteru ověřovaných kritérií;
–nástroje a nářadí:
Souprava ručního nářadí pro práci truhláře
Souprava pro ostření ručního nářadí (ruční brousek ve vodní lázni, obtahovací kámen – břidlice nebo arkansas)
–strojní zařízení:
Kotoučová pila s příčným vozíkem
Rovinná srovnávací frézka
Rovinná tloušťkovací frézka
Pásová pila
Vrtací dlabačka a sada základních dlabacích vrtáků (hadovité vrtáky, špulíře, duté vrtáky)
Spodní frézka s vozíkem pro příčné frézování a sadou základních fréz (profilové frézy výšky 40 mm – 10 kusů)
Horní frézka i ruční se sadou základních stopkových fréz (nástroje bez ložiska o průměru 25 mm – 5 kusů, nástroje s vodním ložiskem o průměru 25 mm – 5 kusů)
(U předchozích sad fréz jsou přípustné i obdobné sady větších nebo menších rozměrů.)
Soustruh na dřevo
Ruční vrtačka
Odsávací dílenské zařízení do vaku
–ochranné pracovní pomůcky příslušné k jednotlivým strojním zařízením

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

## Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 90 až 180 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

## Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 24 až 36 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných činností rozložena do více dnů.

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnotící standard byl připraven Sektorovou radou uměleckých řemesel, v níž byly zastoupeny:
Atelier České ruce, o. s.
Rudolfinea, o. s.
Vzdělávací spolek uměleckých řemesel
Společenstvo uměleckých kovářů a zámečníků a kovářů podkovářů Čech, Moravy a Slezska
Odborový svaz zaměstnanců výrobních a účelových organizací kultury
Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
Národní ústav odborného vzdělávání v Praze

Na tvorbě hodnotícího standardu se dále podílely:
Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Ústav nábytku, designu a bydlení